

Viite

Asia

Maatalous- ja kalastusministereiden korkean tason videokokous 13.5.2020 COVID-19-pandemian vaikutuksista maataloussektorille

Maatalous- ja kalastusministerit kokoontuvat 13.5.2020 videokokoukseen keskustelemaan COVID-19 pandemian vaikutuksista maataloussektorille. Puheenjohtajamaa Kroatia ja komissio antavat ministereille tilannekatsauksen tehdyistä ja suunnitelluista EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) alaisista toimista. Komissio on antanut useita täytäntöönpanoasetuksia ja delegoituja asetuksia tilanteen helpottamiseksi.

Maatalous- ja kalastusministerit keskustelevat videokokouksessa 13.5.2020 uuden koronaviruksen aiheuttaman taudin (COVID-19) vaikutuksista maataloussektorille ja koronavirustilanteen johdosta jo tehdyistä ja suunnitelluista EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) toimenpiteistä. Maatalouden erityskomitea valmistelee keskustelua asiasta kokouksessaan 7.5.2020. Lisäksi videokokouksessa keskustellaan myös koronavirustilanteen vaikutuksista ja tehdyistä ja suunnitelluista toimista kalataloussektorilla. Coreper valmistelee kalataloutta koskevaa keskustelua kokouksessaan 8.5.2020. Tausta-asiakirjaa kalatalouden osalta ei muistiotia laadittaessa ollut vielä saatavilla.

Koronavirus oli aiheena myös maatalous- ja kalastusministereiden ensimmäisessä videokokouksessa 25.3.2020. Puheenjohtajavaltio Kroatia kertoo kokouksen johtopäätökset tausta-asiakirjassaan (7619/20). Ministerit korostivat kokouksessa mm. joustoja yhteisen maatalouspolitiikan sääntöjen soveltamiseen, kuten paikalla tehtäviin valvontoihin, raportointiin, varojen siirtoon pilareiden välillä ja ohjelmamuutoksiin. Lisäksi toivottiin joustoa ennakotukien maksuun. Monet ministerit myös toivoivat yhteisen markkinajärjestelyn kriisitoimia maatalousmarkkinoiden tasapainottamiseksi. Jotkut olivat valmiita aktivoimaan maatalouden kriisireservin toimien rahoittamiseksi.

Tausta-asiakirjassa myös todetaan, että maaliskuun videokokouksen jälkeen komissio on antanut useita täytäntöönpanoasetuksia ja delegoituja asetuksia tilanteen parantamiseksi EU:n maataloussektorilla.

Jäsenvaltiot pyysivät 17.4.2020 komissiolta markkinatoimien käynnistämistä poikkeuksellisessa kaikkien jäsenvaltioiden allekirjoittamassa kirjeessä. Tämän jälkeen komissio on antanut laajan paketin toimenpiteitä, joilla on tarkoitus helpottaa eri sektoreiden tilannetta. Komissio on avannut yksityisen varastoinnin tuen juustoille, rasvattomalle maitojauheelle, voille, tuoreelle tai jäädytetylle naudanlihalle sekä lampaan- ja vuohenlihalle. Komissio on antanut täytäntöönpanoasetuksen maidontuotannon vapaaehtoisesta rajoittamisesta ja toisen täytäntöönpanoasetuksen, joka mahdollistaa markkinoiden tasapainottamiseen tähtäävät toimet perunasektorilla. Komissio on myös joustavoittanut mehiläishoitoalan ja koulujakelujärjestelmän tukea. Komissio on julkaissut markkinoiden vakautustoimenpiteitä elävien kasvien ja kukkien alalla. Komissio on antanut säädöksiä, joilla parannetaan hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioiden toimintamahdollisuuksia koronakriisissä. Lisäksi komissio on antanut viinialan tilannetta helpottavia säädöksiä.

Komissio julkaisi 4.5.2020 maaseudun kehittämisasetuksen muutosehdotuksen, jolla annetaan erityistoimenpiteitä poikkeuksellisen väliaikaisen tuen tarjoamiseksi maatalousrahastosta COVID-19-taudin vuoksi.

Aiemmin huhtikuussa komissio antoi kolme täytäntöönpanoasetusta YMP:n sääntöjen joustavoittamiseksi. Näihin sisältyi mm. tiettyjen tukien hakuajan pidentäminen kuukaudella vuonna 2020, pinta-ala- ja eläinperusteisten ohjelmaturkien ja suorien tukien ennakkomaksujen korotusmahdollisuus sekä valvontamäärien vähennys ja valvonnan toteuttamisen vaihtoehtojen osittainen laajentaminen.

Vuoden 2020 satokauden kannalta kriittinen tekijä on kausityövoiman saatavuus ja tämä asia herättää huolta lähes kaikissa jäsenvaltioissa. Komissio julkaisi 30.3.2020 lisäsuuntaviivat rajat ylittävien työntekijöiden sekä lähetettyjen ja kausityöntekijöiden sujuvien rajanylitysten turvaamiseksi. Erityisesti tämä koskee sairaanhoitohenkilöstöä ja maataloustyöntekijöitä. Nämä olivat jatkoa 16.3.2020 annettuihin suuntaviivoihin sisärajat ylittäviin tavarakuljetuksiin liittyen.

Lisäksi komissio on antanut joustoja maaseudun kehittämisen rahoitusinstrumenttien käytölle. Maatalouskomissaari on myös pyytänyt 8.4.2020 jäsenvaltioita uudelleenkohdentamaan käyttämättömiä maaseudun kehittämisen varoja koronavirustilanteen helpottamiseksi.

Komissio hyväksyi 19.3.2020 tilapäiset valtiontukipuitteet koronavirustilanteen vuoksi. Joustoa on muun muassa vaikeuksissa olevien yritysten tuen myöntämisessä ja tuen myöntämisen takarajassa.

Puheenjohtajavaltio Kroatia esittää tausta-asiakirjassaan ministereille kaksi kysymystä keskustelua jäsentääkseen. Puheenjohtajan keskustelukysymyksissä ministereitä pyydetään näkemystä siitä, ovatko esitetyt ja hyväksytyt toimenpiteet EU:n maataloussektorille COVID-19-taudin aiheuttamisen vaikutusten vastaamiseksi olleet tehokkaita ja riittäviä. Lisäksi puheenjohtajavaltio kysyy, onko ministereiden mielestä muita toimenpiteitä, joita pitäisi harkita ja jos on, niin miten ministerit rahoittaisivat toimet.

Koronaviruksen vaikutukset EU:n maataloussektorille

Uusi koronavirus sekä sen hillitsemiseksi tehdyt toimenpiteet vaikuttavat EU:n maataloustuotteiden markkinoihin. Kriisi on aiheuttanut merkittäviä muutoksia kulutustottumuksiin. Hotelli-, ravintola- ja ruokapalvelusektorin (Horeca) sulkeminen ja rajoitustoimet ovat vähentäneet merkittävästi kodin ulkopuolista elintarvikkeiden kulutusta, samaan aikaan kun päivittäistavarakauppaan kohdistuva kysyntä on kasvanut voimakkaasti. Lisäarvotuotteiden, kuten viinin, tiettyjen lihatuotteiden, tuoreen kalan ja kukkien kysyntä on heikentynyt merkittävästi. Kukien kohdalla voidaan sanoa koko markkinan romahtaneen. Maitomarkkinoilla hinnat ovat laskussa ja tuotanto voi siirtyä hyvin säilyviin tuotteisiin, kuten maitojauheeseen, muiden tuotteiden kustannuksella. Rajoitustoimet ovat vaikuttaneet myös EU:n perunasektorilla kulutuksen vähenemiseen tai kulutuskysynnän rakenteen muuttumiseen. Ruokateollisuusperunan hinta on paikoin alentunut jopa 90 % tammi-huhtikuussa 2020. Komission 20.4.2020 julkaisemassa vuoden 2020 maatalouden markkinakatsauksessa pidetään EU:n huoltovarmuustilannetta yleisesti hyvänä, joskin edellä mainituilla sektoreilla on suuriakin haasteita.

Asiasanat	jaosto maatalous- ja elintarvike (EU 18), maatalouden erityiskomitea, maatalouden markkinajärjestelyt, maatalous, maatalous- ja kalastusneuvosto, yhteinen maatalouspolitiikka
Hoitaa	MMM
Tiedoksi	ALR, EUE, LUKE, RUOKA, SM, STM, TEM, TULLI, UM, VM, VNK, VTV, YM
